

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет мистецтв
Регіональний науково-творчий центр мистецької освіти
і художньої майстерності

**ЕСТЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ
ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ
ВИКЛАДАЧІВ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН**

Матеріали
V Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Умань, 28 квітня 2022 року)

Умань
2022

УДК 37.091.12:7.071.2(06)

Е86

Редакційна колегія:

Терешко І. Г. (головний редактор), кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри хореографії та художньої культури, в. о. декана факультету мистецтв Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Побірченко О. М. (відповідальний редактор), кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Бикова О. В., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри хореографії та художньої культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Музика О. Я., кандидат педагогічних наук, доцент, в. о. завідувача кафедри образотворчого мистецтва Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Пічкур М. О., кандидат педагогічних наук, професор кафедри образотворчого мистецтва, директор Регіонального науково-творчого центру художньої освіти і майстерності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Радзівіл Т. А., кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри інструментального виконавства Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Семенчук В. В. - заслужений працівник культури України, доцент, завідувач кафедри музикознавства та вокально-хорового мистецтва Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

*Рекомендовано до друку вченою радою факультету мистецтв
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 10 від 5 травня 2022 року)*

Естетичні засади розвитку педагогічної майстерності викладачів Е86 мистецьких дисциплін : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Умань, 28 квіт. 2022 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ф-т мистецтв, Регіон. наук.-творч. центр мист. осв. і худож. майстерності ; [редкол.: Терешко І. Г. (голов. ред.), Побірченко О. М. (відп. ред.), Бикова О. В. [та ін.]. – Умань : Візаві, 2022. – 164 с.

У збірнику опубліковані наукові тези та статті, в яких розкрито актуальні питання мистецької освіти, окреслено вектор європейського та національного розвитку.

Розраховано на спільноту науковців, викладачів, докторантів, аспірантів, учителів та студентів – усіх хто цікавиться проблемами сучасної мистецької освіти.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

УДК 37.091.12:7.071.2(06)

ЗМІСТ

<i>Володимир Акатріні</i> ВПЛИВ ЄВСЕВІЯ МАНДИЧЕВСЬКОГО НА СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ: БОРИСА КУДРИКА.....	8
<i>Леонід Базильчук</i> ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА....	16
<i>Дмитро Балдинюк, Надія Балдинюк</i> З ІСТОРІЇ СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВОКАЛЬНОЇ ШКОЛИ: ОЛЕКСАНДР МИШУГА.....	19
<i>Тетяна Батієвська</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ «КОМ'ЮТЕРНОГО ДИЗАЙНУ ХУДОЖНЬОЇ ПРОДУКЦІЇ».....	23
<i>Мирослава Вовк</i> ФОЛЬКЛОРИЗМ ЛІТЕРАТУРИ: ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОНЯТТЯ.....	26
<i>Людмила Волошина</i> РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ УЧНІВ ЯК ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	30
<i>Владислав Гусак, Юрій Бай</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИЯВЛЕННЯ СТАРОВИННОЇ ДВОЧАСТИННОЇ МУЗИЧНОЇ ФОРМИ.....	35
<i>Віра Калабська</i> ІСТОРІЯ ВІДОМИХ СТРУННО-СМИЧКОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ (НА ПРИКЛАДІ ВІОЛОЧЕЛІ).....	43

<i>Інна Куцаєнко</i> ФОРМУВАННЯ ЕТНОКУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ДЕКОРАТИВНО- УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА.....	48
<i>Світлана Лавриненко</i> РОЛЬ ЕТИКИ ЯК ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ХОРЕОГРАФІВ.....	53
<i>Олена Мартиненко</i> ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ КЕРІВНИКА ХОРЕОГРАФІЧНОГО КОЛЕКТИВУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	57
<i>Ангеліна Махіна</i> РОЗВИТОК ОБРАЗНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	63
<i>Юлія Мохірєва</i> МЕТОДИКА ЗАЛУЧЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ДО ПРОВЕДЕННЯ МАЙСТЕР-КЛАСІВ З ТРАДИЦІЙНОГО РОЗПISУ.....	69
<i>Ольга Музика</i> ТВОРЧА АКТИВНІСТЬ ЯК ОСНОВА СТАНОВЛЕННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ХУДОЖНИКА-ПЕДАГОГА.....	73
<i>Людмила Ніколенко</i> ОСВІТНЄ КУЛЬТУРОТВОРЧЕ СЕРЕДОВИЩЕ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДЧА МУЗИНОГО МИСТЕЦТВА.....	77

Тетяна Олійник

ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ ПІАНІСТА ЯК ЗАСІБ
РЕАЛІЗАЦІЇ ВИКОНАВСЬКОГО ОБРАЗУ В КОНТЕКСТІ
ІНТОНАЦІЙНОЇ ТЕОРІЇ..... 80

Микола Пічкур

ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ РЕФЛЕКСІЇ
НАВЧАЛЬНО-ТВОРЧИХ РОБІТ СТУДЕНТІВ
ОБРАЗОТВОРЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ..... 84

Олена Побірченко

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТІВ ОСВІТНЬОЇ
ГАЛУЗІ «МИСТЕЦТВО» У ПОЧАТКОВИХ
КЛАСАХ НУШ..... 87

Лариса Пшемінська

РОЛЬ М. Д. ЛЕОНТОВИЧА У ДІЯЛЬНОСТІ
ТУЛЬЧИНСЬКОГО ЄПАРХІАЛЬНОГО ЖІНОЧОГО
УЧИЛИЩА (1908-1918 РР.)..... 95

Олена Семенова

РОЛЬ ПЕДАГОГІЧНОГО МАЛЮНКУ В ПРОСТОРІ
СУЧАСНИХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ..... 100

Василь Семенчук

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЕМОЦІЇ ТА ІНТОНУВАННЯ У
КОНТЕКСТІ ХОРОВОГО ВИКОНАВСТВА..... 104

Віра Синюк, Костянтин Калієвський

ІСТОРИЧНА СПАДЩИНА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ЯК
ФЕНОМЕН ПАТРІОТИЧНОГО ВПЛИВУ НА
СВІДОМІСТЬ ХОРЕОГРАФІВ СУЧАСНОСТІ..... 109

<i>Зоя Сирота, Всеволод Сирота</i> ЕСТЕТИЧНИЙ РОЗВИТОК ЯК ГОЛОВНА УМОВА ФОРМУВАННЯ ЦІЛІСНОЇ ОСОБИСТОСТІ.....	115
<i>Тетяна Стратан-Артишкова</i> НАУКОВІ ПІДХОДИ У ФОРМУВАННІ АВТОРСЬКОЇ СПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА МИСТЕЦТВА.....	118
<i>Оксана Сухецька</i> ЯВИЩЕ ВІРТУАЛЬНОГО ХОРУ В ЧАСОВОМУ КОНТЕКСТІ.....	122
<i>Леся Тарасюк</i> ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТА З РІЗНОЮ МАНЕРОЮ СПІВУ.....	125
<i>Інна Терешко</i> ПРОЯВ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ- ХОРЕОГРАФІВ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ.....	128
<i>Марія Тютюнник</i> ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-КОМУНІКАТИВНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКИХ ДИСЦИПЛІН.....	135
<i>Наталія Філіпчук</i> МУЗЕЙ – СУСПІЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ЗБЕРЕЖЕННЯ, ПІЗНАННЯ І ВИВЧЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ.....	138

Владислав Царенко

СИНТЕЗ МИСТЕЦТВ У ФОРМУВАННІ ХУДОЖНЬОГО СВІТОГЛЯДУ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	140

Аріна Цеховська

ФОРТЕПІАННА МІНІАТЮРА В ТВОРЧОСТІ В. БАРВІНСЬКОГО У КОНТЕКСТІ ЕВОЛЮЦІЇ КОМПОЗИТОРСЬКОГО СТИЛЮ.....	144

Гуй Чжан

МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНИЙ РОЗВИТОК УЧНІВ В КОНТЕКСТІ ІСТОРІЇ ТА СУЧАСНОСТІ.....	147

Олена Шевцова

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	151

Інна Щербіна

WORLD MUSIC ЯК ФЕНОМЕН ВИКОНАВСЬКОГО МИСТЕЦТВА: В МОДУСІ ХУДОЖНЬОЇ-ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ.....	155
НАШІ АВТОРИ.....	160

2. Жаркова Л. С. Компетентностный подход к деятельности педагога вуза культуры и искусств. *Вестник МГУКИ*. 2013. № 1. С. 178–179.
3. Кузнецова Т. В. Современные тенденции университетского образования в сфере культуры и искусства. *Вестник МГУКИ*. 2013. № 5. С. 7.
4. Мансурова А. П. Профессионал – музыкант и его подготовка в вузе: инновационная алгоритмическая цифровая система и шкала усвоения основных элементов: моногр. М., 2013. С. 349.
5. Можайкіна Н.С. **Методика викладання вокалу**: хрестоматія. К.: Ліра-К, 2016. - Бібліогр. наприкінці ст. та розд.. - 215 с.
6. Микиша М. В. Практичні основи вокального мистецтва: [літ. виклад М. Головащенко]. 2-е вид. К.: Муз. Україна, 1985. 80 с.

Інна Терешко

ПРОЯВ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ- ХОРЕОГРАФІВ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Реформи у вітчизняній системі вищої освіти щодо входження в європейський освітній простір висувають нові вимоги до підготовки фахівців-хореографів. Хореографічна освіта спрямовується на підготовку фахівців нового покоління, здатних творчо поєднувати мистецьку, хореографічну, педагогічну, управлінську діяльність.

Атестація випускників освітньої-професійної програми «Хореографія» спеціальностей 024 Хореографія, 014 Середня освіта (Хореографія) проводиться у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи, яка містить результати творчого проекту в сфері хореографії.

Кваліфікаційна робота з хореографії – це творча робота здобувача, яку він реалізовує самостійно. Вона складається з обґрунтування вибору теми хореографічної композиції, аналізу особливостей драматургічної побудови хореографічного твору у відповідності до його теми та ідеї, визначення форми, аналізу процесу підбору музичного матеріалу, хореографічної лексики,

роботи з виконавцями, засобів створення хореографічного образу композиції, характеристики літературного першоджерела.

Під час створення хореографічної композиції здобувачі демонструють балетмейстерські вміння – здатність застосовувати базові знання та вміння на практиці, а саме, *знання*: видів, жанрів, форм хореографії; основ драматургії та режисури хореографічного твору; принципів створення хореографічного образу; прийомів хореографічної композиції; принципів створення хореографічної лексики; засобів роботи з музичним матеріалом; основ музичної грамоти; принципів створення малюнків; засобів підсилення сприйняття хореографічного твору) та *уміння*: скласти композиційний план постановки хореографічного твору, створювати лексику та малюнки; відтворювати хореографічний образ у різних видах хореографії; створювати просторову композицію за законами драматургії; аналізувати та формувати музичний матеріал; втілювати на практиці хореографічний задум; проводити репетиційний процес з виконавцями; аналізувати результати власної діяльності [4, с. 108].

Щоб уміти створити хореографічний твір (композицію), здобувачу-хореографу необхідно володіти певними балетмейстерськими компетентностями, які виявляються у важливому полі діяльності, а саме:

- створенні задуму майбутньої хореографічної композиції, виходячи з особливостей будови музичного твору, теми та ідеї;
- самостійному доборі танцювального матеріалу для складання лібрето, структуруванні композиції танцю за різними хореографічними формами;
- складанні танцювальної композиції (від простих комбінацій до невеликих музично-хореографічних форм);
- використанні у своїй практично-теоретичній діяльності досвіду суміжних мистецтв (літератури, образотворчого мистецтва тощо);
- реконструюванні раніше складеного хореографічного тексту та стилізуванні його під певний поновлений танцювальний твір;
- аналізі, узагальненні й використанні у своїй роботі передового балетмейстерського досвіду, критичному оцінюванні

результатів власної балетмейстерської діяльності, творчому підході і впровадженні нових методик та ідей [5].

Здобувач-хореограф повинен мати здібності до виконання танцювальних рухів і комбінацій, до передачі танцювального тексту виконавцю, уміти створювати образ і допомагати його репродукувати іншому, мати здатність до інтерпретації та імпровізації і т. ін.

Здатність створювати хореографічний твір обумовлена індивідуальними специфічними властивостями особистості. Михайло Фокін писав: «Ще більш прихована творчість балетмейстера, коли він удома, вночі, в тиші, обкладений нотами та паперами, створює свої картини, обмірковує кожен рух, кожную позу, ритм, музичну фразу, план танцю, переходи, комбінації і, обміркувавши, намагається завчити композицію, на запис якої не вистачає жодного часу» [8, с. 192].

Уміння створювати хореографічний твір – це особлива художньо-творча система, яка складається з ряду здібностей, необхідних постановнику, зокрема:

- поєднувати танцювальні рухи в певній послідовності;
- сприймати сценічний простір за допомогою заданої танцювально-композиційної організації;
- насичувати простір музично-танцювальними образами;
- відчувати та організовувати, передавати за допомогою музично-танцювальної дії зміст задуму хореографічного твору;
- «перетворювати» музику на хореографію;
- аналізувати танцювальну композицію як художній сценічний твір.

Здібності перебувають у постійному взаємозв'язку і в різних обставинах проявляються по-різному.

Необхідно звернути увагу на те, що сприйняття сценічного простору відбувається на основі специфічних відчуттів, що передаються за допомогою музично-танцювальних композицій та образів.

До пізнавально-регулятивних здібностей хореографа належить музично-хореографічна пам'ять, яка має свою особливість. Хореографу необхідні вміння запам'ятовувати музичні фрази, хореографічну лексику та використовувати накопичену у пам'яті інформацію на практиці. По-перше, це

сприяє переосмисленню прийомів поєднання рухів, що відтворюють необхідні емоційні стани хореографа і дозволяють здійснювати поставлені творчі завдання. По-друге, пам'ять забезпечує відтворення раніше відомих танцювальних рухів у заданому емоційно-дієвому просторі, визначеному музично-хореографічною драматургією. По-третє, пам'ять на основі аналізу створюваного нового хореографічного твору дозволяє не тиражувати раніше використані рухи, композиції та прийоми.

Хореограф у пошуку танцювальних рухів також оперує до своєї пам'яті. У цей період відбувається взаємозв'язок задуму та набутих хореографом виконавських навичок. Чим більше даних у банку пам'яті, тим більша варіативність у пошуку рухів, тим легше знайти справжнє (єдино можливе) рішення поставленої задачі.

Основу методики пошуку танцювальних рухів побудовано на принципі пошуку адекватних танцювальних рухів, що виражають задум хореографа. Здається, принцип дуже простий: визначити рух, інтерпретувати його щодо задуму та показати виконавцю. Насправді все набагато складніше. Багато залежить від розуміння значущості цих рухів. Доцільність танцювальної дії є складною танцювальною формою, набутою у процесі тривалого та індивідуального розвитку здобувача-хореографа.

Успішності пошуку необхідних танцювальних рухів сприяє чіткість визначення творчого завдання, конкретність образу. При укладанні танцювальних комбінацій допускається поділ їх на основні, другорядні, сполучні. При цьому важливо зберігати цілісність танцювальної комбінації, що сприятиме єдності всіх елементів та означить сценічність, виразність і характерність хореографічної композиції.

Здатність здобувачів протягом певного часу безперервно працювати над створенням хореографічного тексту забезпечується хореографічною увагою – це вміння концентруватися на поставлених завданнях, не відволікатися під час роботи з виконавцями над хореографічним текстом, не розсіювати увагу при роботі над танцювальною формою у сценічному просторі і т. ін.

Під час постановочної роботи здобувач-хореограф швидко та активно включається у творчий процес. У цьому йому допомагає підвищена емоційна чутливість (пристрасність), захопленість,

творча уява, яка визначається його емоційним станом і образним баченням та підкріплюється музикою, танцювальними рухами, організацією сценічного простору.

У процесі постановочної роботи здобувач-хореограф розвиває таку якість, як творче варіювання. Володіння ним допомагає постановнику виходити з творчої «кризи» пошуку як хореографічної лексики, так і побудови та розвитку змісту, створення форми. Велике значення тут має просторове бачення здобувача, його здатність приводити у певний логічний порядок рухи та малюнки танцю у сценічному просторі. Відчувати сценічний простір, бачити його, проникати в його сутність – всі ці якості демонструє здобувач у своїй кваліфікаційній роботі.

На зміну сприйняття простору впливають зміна рухів, комбінацій рухів, танцювальних поз тощо. Створюючи танцювальні композиції, здобувачі звертають увагу на те, як відбувається розвиток композиції з позиції простору, виділяючи при цьому головні та другорядні рухи, основні фігури та композиційне поле, що власне і визначає зміну сприйняття простору.

У складанні комбінації також присутній елемент творчості. По-перше, рухи необхідно розташувати у певному порядку; по-друге, їх поєднання має бути таким, щоб комбінація сприймалася глядачем; по-третє, вони (рухи, комбінації) повинні враховувати хореографічні здібності виконавців.

Створення хореографічної композиції вимагає від автора здібностей до танцювально-образного мислення, необхідного рівня знань і умінь у галузі техніки виконання рухів, вміння логічно їх поєднувати та створювати композиції танцю.

Хореографічна композиція може бути авторською роботою, інтерпретацією авторського твору або презентувати кращі зразки світового хореографічного мистецтва. Тому доречно зупинитися на поняттях «інтерпретація» та «імпровізація» у творчості постановника.

Імпровізація (від лат. *improvisas* – несподіваний, раптовий) – хореографічний твір (танець, етюд, комбінація рухів) непередбачений заздалегідь, а створений у момент виконання.

У хореографічній композиції провідну роль грає свідомість постановника, його здатність вдумливо, чітко розробляти свій

задум, доводячи його крок за кроком до втілення. Сплески імпровізації, якщо вони з'являються, прискорюють і полегшують появу (виконання) окремої комбінації рухів, але оперування лише ними може привести до спотворення художнього образу. Імпровізатор складає композицію з готових рухів, комбінацій. Чим багатший вибір виразних засобів, тим несподіваною і оригінальною буде імпровізація.

Танцювальний рух у хореографічному творі може і не нести конкретної думки, а бути тільки засобом для її вираження, а ось танцювальна фраза, тим більше фігура, має художню інформацію. Конкретну інформацію необхідно пристосовувати до загального змісту створюваного хореографічного твору. Фразу, фігуру чи навіть окремий танцювальний фрагмент можна не адаптувати, а інтерпретувати, тобто переосмислювати для вирішення поставленого завдання чи розкриття змісту твору.

Створюючи хореографічний твір, здобувачі керують усім творчим процесом. Вони відбирають виразні засоби, рухи, малюнки, музику, костюми – все те, що дозволяє точно організувати та трактувати танцювальний текст і хореографічну форму.

Також, здобувачі самостійно вирішують питання з пошуком виконавців. Вони не тільки підбирають відповідну кількість танцівників для хореографічної композиції, а й враховують рівень їхньої виконавської підготовки, розкривають свої вміння впливати і налагоджувати контакти з людьми. Щоб постановочна робота проходила продуктивно, хореографи намагаються захопити виконавців ідеєю твору і повірити в себе.

Для запису композиції здобувачі використовують словесно-описовий спосіб нотації, доповнений графічними малюнками та відеозаписами.

Таким чином, творчість відіграє важливу роль і є невід'ємним елементом усіх етапів підготовки кваліфікаційної роботи здобувачів-хореографів. Під час такої діяльності хореографи розкривають набуті у процесі навчання інтегровані компетентності, які необхідні для розв'язання конкретних завдань наукового, теоретичного і практичного характеру.

Постановка хореографічної композиції забезпечує ефективність процесу формування творчого потенціалу

майбутнього хореографа.

Список використаних джерел:

1. Андрощук Л. М. Творчий проект як засіб формування індивідуального стилю діяльності майбутнього вчителя хореографії проекту
URL:<http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/1572/1/>
2. Андрощук Л. М. Формування індивідуального стилю діяльності майбутнього вчителя хореографії [Текст]: [навч. посіб.]; Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. Умань: [Жовтий], 2011. 167 с.
3. Еньська О. Ю., Максименко А. І., Ткаченко І. О. Композиція танцю та мистецтво балетмейстера. Суми: ФОП Цьома С. П., 2020. 157 с.
4. Лиманська О. В., Барабаш О. В. Реалізація творчих проектів як складова професійної компетентності майбутнього вчителя хореографії. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки*. 2018. Вип. 163. С. 106-110.
URL: file:///C:/Users/Пользователь/Downloads/Nz_p_2018_163
5. Пархоменко О. М. Балетмейстерські вміння у діяльності педагога хореографа. *Проблеми мистецької освіти: збірник науково-методичних статей*. Вип. 7 . Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2012. С.138–151
6. Отич О. Розвиток творчої індивідуальності особистості засобами хореографічного мистецтва. URL: www.nbuu.gov.ua/portal/osum/
7. Теоретична основа при створенні хореографічного образу: Методичні рекомендації з предмету «Мистецтво балетмейстера» Укл. О. П. Колосок. КДУКіМ, кафедра народної хореографії. К., 1998. 15 с.
8. Фокин М. М. Против течения. Ленинград: Искусство, 1981. 510 с.
9. Шевченко В. Т. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії: Навчально-методичний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв України. К.: ДАКККіМ, 2006. 184 с.

Марія Тютюнник

ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-КОМУНІКАТИВНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКИХ ДИСЦИПЛІН

У контексті загальноосвітніх інтеграційних тенденцій національна система освіти спрямовується на гуманізацію, гуманітаризацію, розвиток творчої, конкурентоспроможної особистості, здатної до самореалізації у професійній діяльності. Виконання цих завдань вимагає вдосконалення процесу професійної підготовки майбутніх фахівців мистецтва, зокрема, музики. Особливої значущості набуває проблема формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва.

Пізнання мистецьких явищ, їх інтерпретація і творення, підкреслює Г. Падалка, – основні проблеми розвитку мистецької освіти. Ключові слова цього вислову – пізнання – інтерпретація – творення – складають, на нашу думку, суть художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва.

Як складне, комплексне поняття, готовність визначається у педагогічному аспекті як: результат професійного навчання і особистісного розвитку; умову успішного виконання будь-якої діяльності, як ступінь мобілізації внутрішніх ресурсів особистості з метою ефективного вирішення завдань; інтегративну особистісну якість, складне психологічне утворення, передумову ефективності діяльності; стан підготовленості, у якому організм налаштований на дію чи реакцію; інтегративне особистісне утворення як умову ефективної професійної діяльності фахівця; складну динамічну систему, що складається із взаємодійних змістово-структурних компонентів (С. Гончаренко, К. Платонов, В. Сластьонін, Д. Узнадзе та ін.).

Термін «комунікація» впроваджено у науковий обіг на початку ХХ ст. й від латинської (*communicatio*) означає єдність, передачу, з'єднання, повідомлення, пов'язаний з дієсловом (лат.)